

INFORME 32/2014

ANÀLISI DE
L'EVOLUCIÓ DE
L'ENDEUTAMENT
FINANCER DE
LA GENERALITAT
DE CATALUNYA
EXERCICIS
2008-2012

SINDICATURA
DE COMPTES
DE CATALUNYA

INFORME 32/2014

**ANÀLISI DE
L'EVOLUCIÓ DE
L'ENDEUTAMENT
FINANCER DE
LA GENERALITAT
DE CATALUNYA**
EXERCICIS
2008-2012

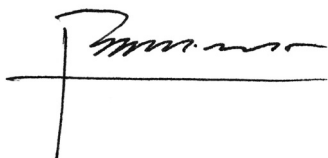
MANEL RODRÍGUEZ TIÓ, secretari general de la Sindicatura de Comptes de Catalunya,

C E R T I F I C O:

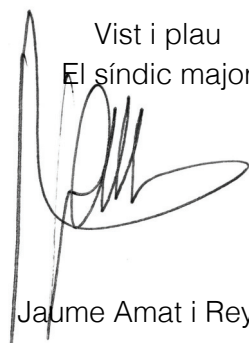
Que a Barcelona, el dia 27 de novembre del 2014, reunit el Ple de la Sindicatura de Comptes, sota la presidència del síndic major, I. Sr. Jaume Amat i Reyro, amb l'assistència dels síndics Sr. Andreu Morillas Antolín, Sr. Jordi Pons i Novell, H. Sr. Joan-Ignasi Puigdollers i Noblom, Sra. Maria Àngels Servat i Pàmies i Sra. Emma Balseiro Carreiras, actuant-hi com a secretari el secretari general de la Sindicatura, Sr. Manel Rodríguez Tió, i com a ponent el síndic major I. Sr. Jaume Amat i Reyro, amb deliberació prèvia s'acorda aprovar l'informe de fiscalització 32/2014, relatiu a l'anàlisi de l'evolució de l'endeutament financer de la Generalitat de Catalunya, exercicis 2008-2012.

I, perquè així consti i tingui els efectes que corresponguin, signo aquest certificat, amb el vistiplau del síndic major.

Barcelona, 11 de desembre de 2014

Vist i plau
El síndic major

Jaume Amat i Reyro

ÍNDEX

ABREVIACIONS.....	6
1. INTRODUCCIÓ	7
1.1. OBJECTE I ABAST	7
2. L'ENDEUTAMENT DE LA GENERALITAT: CONCEPTE I EVOLUCIÓ	7
3. CONTINGUT I ESTRUCTURA DEL DEUTE	10
3.1. AUTORITZACIÓ D'OPERACIONS I EMISSIONS DE DEUTE SEGONS LA LLEI D'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA.....	11
3.2. DEUTE A LLARG TERMINI	12
3.2.1. Límit per operacions d'endeutament a llarg termini.....	13
3.2.2. Valors negociables en euros	14
3.2.3. Valors negociables en divises	17
3.2.4. Préstecs	17
3.3. DEUTE A CURT TERMINI	19
3.3.1. Límit per operacions d'endeutament a curt termini	20
3.3.2. Crèdits.....	20
3.3.3. Emissions de valors negociables a curt termini.....	21
3.3.4. <i>Confirming</i>	22
3.4. VIDA MITJANA DE L'ENDEUTAMENT	22
3.4.1. Calendari d'amortitzacions.....	23
3.5. ESTRUCTURA DEL DEUTE SEGONS LA NATURALES DEL TIPUS D'INTERÈS	24
4. SALDO I TIPUS D'INTERÈS MITJÀ.....	25
5. DESPESES D'EMISSIÓ, MODIFICACIÓ I CANCEL·LACIÓ.....	27
6. INDICADOR DE CÀRREGA FINANCERA.....	29
7. INDICADOR DE DEUTE PER HABITANT	31
8. INDICADOR DE DEUTE TOTAL SOBRE EL PRODUCTE INTERIOR BRUT	33
9. CONCLUSIONS	36
10. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS	37
11. COMENTARIS A LES AL·LEGACIONS.....	40

ABREVIACIONS

BEI	Banc Europeu d'Inversions
CA	Comunitats autònomes
CPFF	Consell de Política Fiscal i Financera
EMTN	Euro Medium Term Notes
INE	Institut Nacional d'Estadística
LOFCA	Llei orgànica 8/1980, del 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes
M€	Milions d'euros
PIB	Producte interior brut
SEC95	Sistema europeu de comptes nacionals i regionals 1995

1. INTRODUCCIÓ

1.1. OBJECTE I ABAST

D'acord amb la normativa vigent i amb el Programa anual d'activitats de la Sindicatura de Comptes, s'emet aquest informe relatiu a l'anàlisi de l'evolució de l'endeutament financer de la Generalitat de Catalunya en el període comprès entre els exercicis 2008 i 2012.

L'objectiu de l'informe consisteix a mostrar quin és l'endeutament de la Generalitat de Catalunya a partir de l'anàlisi de les dades, facilitades pel Departament d'Economia i Co-neixement, en el període 2008-2012, quina n'ha estat l'evolució i quina és la situació en el darrer any analitzat.

L'informe es refereix a les operacions d'endeutament financer formalitzades durant el període analitzat, tant a llarg com a curt termini, previstes en l'article 16 del Decret le-gislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya i que es detallen en el Compte general del deute públic, inclòs en el compte de l'Administració general de la Generalitat de Catalunya.

2. L'ENDEUTAMENT DE LA GENERALITAT: CONCEPTE I EVOLUCIÓ

Després de l'entrada en vigor de la Llei orgànica 5/2001, complementària a la Llei general d'estabilitat pressupostària i els acords del Consell de Política Fiscal i Financera (CPFF) del 6 de març de 2003, es va aprovar el procediment d'informació, control i aprovació respecte a l'endeutament de les comunitats autònomes.

Les comunitats autònomes han d'enviar al Ministeri d'Hisenda, en el primer trimestre de cada any, un Programa anual d'endeutament en el qual s'han d'incloure les previsions d'emissions i amortitzacions de l'exercici relatives tant a l'Administració general i els seus organismes autònoms, com a les universitats i a la resta d'ens inclosos en el sector Ad-ministració pública segons el Sistema europeu de comptes nacionals i regionals 1995 (SEC95).

L'últim programa anual d'endeutament presentat per la Generalitat de Catalunya i aprovat pel Ministeri d'Economia i Hisenda va ser el de l'exercici 2009.

En el quadre següent es presenta l'endeutament del sector públic segons dades incloses en la Memòria d'endeutament elaborada per la Direcció General de Política Financera, Assegurances i Tresor.

Quadre 1. Endeutament del sector públic (SEC95)

Exercici	Generalitat	Universitats	Resta d'ens del sector públic *	Total
2008	16.135	-	1.935	18.070
2009	20.186	-	2.328	22.514
2010	28.096	-	3.645	31.741
2011	35.543	-	6.369	41.912
2012	42.791	24	7.230	50.045

Imports en milions d'euros.

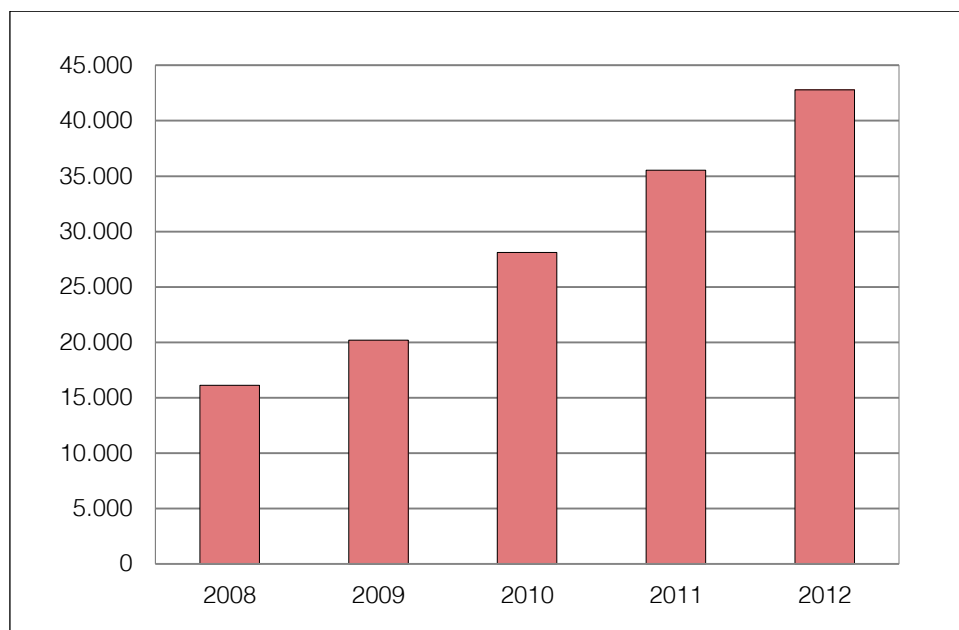
Font: Departament d'Economia i Coneixement.

* Inclou organismes autònoms comercials, industrials i financers; entitats de dret públic; societats participades; consorcis i fundacions, inclosos al sector administracions públiques segons el SEC95.

Com es pot observar, a efectes del deute computable segons criteris SEC95, no hi ha endeutament financer en les universitats segons les dades facilitades pel Departament d'Economia i Coneixement i això es perquè en l'exercici 2004 es va iniciar un procés d'assumpció de deute, amb la intenció de concentrar-lo, reduir la càrrega financera i racionalitzar la gestió de l'endeutament. L'import que apareix en l'exercici 2012 és el saldo corresponent al 31 de desembre d'una pòlissa de crèdit.

En aquest informe s'analitza detalladament l'endeutament de la Generalitat, ja que per la seva quantia és el més important. El 31 de desembre del 2012, el saldo viu era de 42.791 M€, que suposava un 85,5% sobre el total.

En el gràfic següent es mostra l'evolució del volum del deute de la Generalitat:

Gràfic 1. Evolució del deute de la Generalitat

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

En el quadre següent es mostra l'evolució del deute des de l'exercici 2004 fins a l'exercici 2012.

Quadre 2. Evolució del deute

Exercici	Deute	Variació anual	Variació anual %	Índex base 2004
2004	9.990	-	-	100,0
2005	11.000	1.010	10,1	110,1
2006	11.060	60	0,6	110,7
2007	12.570	1.510	13,7	125,8
2008	16.135	3.565	28,4	161,5
2009	20.186	4.051	25,1	202,1
2010	28.096	7.910	39,2	281,2
2011	35.543	7.447	26,5	355,8
2012	42.791	7.248	20,4	428,3

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

L'evolució registrada durant el període d'anàlisi del quadre anterior confirma que el volum de deute té un especial creixement en els últims quatre anys, en els quals l'índex base 2004 passa de 202,1 a 428,3. La caiguda de l'activitat econòmica ha suposat una disminució de la recaptació tributària i una necessitat de finançar-se mitjançant endeutament.

En el compte general de deute públic presentat per la Intervenció també s'inclouen els altres instruments financers utilitzats per l'Administració. Són els següents:

Quadre 3. Evolució d'altres instruments financers de l'Administració

Exercici	Censos emfitèutics	<i>Confirming</i>	Pagaments a tercers	Deute ICF/ICCA *	Total
2008	1.040	643	461	430	2.574
2009	987	611	1.031	452	3.081
2010	912	721	-	435	2.068
2011	827	515	-	430	1.772
2012	736	-	-	391	1.127

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

* ICF: Institut Català de Finances. ICCA: Institut Català del Crèdit Agrari.

Com es pot observar en el quadre anterior en aquest període s'ha reduït la utilització d'aquests instruments financers.

En l'informe 15/2014 del Compte General de la Generalitat de Catalunya, exercici 2012 s'analitzen aquests instruments financers. En el mateix informe es fa una anàlisi de les infraestructures i equipaments finançats amb sistemes alternatius diferents dels inclosos en el quadre 3.

3. CONTINGUT I ESTRUCTURA DEL DEUTE

A continuació s'analitza l'estructura del deute des de la perspectiva del termini; l'evolució és la següent:

Quadre 4. Deute viu

Exercici	Llarg termini (més d'un any)		Curt termini (menys d'un any)		Total
	Import	%	Import	%	
2008	13.363	82,8	2.772	17,2	16.135
2009	17.797	88,2	2.389	11,8	20.186
2010	25.310	90,1	2.786	9,9	28.096
2011	24.972	70,3	10.571	29,7	35.543
2012	35.864	83,8	6.927	16,2	42.791

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

Com es pot observar en el quadre anterior, el total de deute viu a llarg termini a 31 de desembre del 2012 és de 35.864 M€. Mentre el deute a llarg termini ha passat a representar el 83,8% del total en 2012 (un 70,3% en 2011), el deute a curt termini ha disminuït, i s'ha situat en 6.927 M€ (10.571 M€ en 2011). Aquesta reducció del deute a curt termini és degut, fonamentalment, a la minoració de l'import de les emissions dirigides a inversors detallistes.

L'article 16 del Decret legislatiu 3/2002, del 24 de desembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances públiques de Catalunya diu que l'endeutament de la Generalitat pot adoptar una de les modalitats següents:

- Operacions de crèdit en forma de préstecs concertats amb persones físiques o jurídiques
- Emissions d'emprèstits en forma de deute públic
- Emissions de deute de la Tresoreria

L'emprèstit és una modalitat de finançament per la qual una entitat que necessita fons va directament al mercat en lloc d'anar a l'entitat financera. Si l'emissor de l'emprèstit és un organisme públic s'anomena deute públic.

El deute públic és el deute emès per un estat o administració pública mitjançant diferents sistemes de col·locació que es divideix en participacions representades per títols valors també anomenats valors negociables. Aquest deute pot tenir diferents venciments: a curt termini rep el nom de pagarés o lletres del tresor, a mitjà termini, el de bons i a llarg termini, el d'obligacions.

Durant el període 2008-2012 s'han posat en circulació valors en moneda estrangera, però cal indicar que aquests han estat coberts mitjançant operacions de permuta financera (*swap*) per cobrir el risc per tipus de canvi.

3.1. AUTORITZACIÓ D'OPERACIONS I EMISSIONS DE DEUTE SEGONS LA LLEI D'ESTABILITAT PRESSUPOSTÀRIA

L'article 9 de la Llei orgànica 5/2001, del 13 de desembre, complementària a la Llei general d'estabilitat pressupostària, determina que l'Estat ha d'autoritzar les comunitats autònomes a realitzar operacions de crèdit o emissió de deute tenint en compte el compliment del principi d'estabilitat pressupostària i tractant de limitar la capacitat d'endeutament i l'increment de la càrrega financera derivada a les administracions públiques que hagin incomplert els objectius d'estabilitat pressupostària.

Les comunitats autònomes que hagin aprovat els seus pressupostos incomplint l'objectiu d'estabilitat amb un major dèficit del fixat estaran obligades a elaborar un pla econòmic financer de reequilibri.

L'autorització de l'Estat a les comunitats autònomes per realitzar operacions de crèdit i emissions de deute haurà de tenir en compte el compliment dels objectius d'estabilitat pressupostària fixats en cada cas, així com la resta d'obligacions establertes en la llei.

En els supòsits d'incompliment de l'objectiu d'estabilitat que consisteixi en un major dèficit que el fixat, totes les operacions d'endeutament de la comunitat autònoma necessitaran d'autorització de l'Estat. No obstant això, si la comunitat autònoma presenta un pla econòmic financer de reequilibri i les mesures contingudes en el pla són declarades idònies pel CPFF, no caldrà l'autorització de l'Estat per a les operacions de crèdit a curt termini que no siguin considerades finançament exterior. Les emissions de deute necessiten l'autorització de l'Estat.

Durant el període analitzat en aquest informe, la Generalitat va presentar diferents plans economicofinancers de reequilibri que s'han anat aprovant fins que el pla presentat el gener de 2011 no es va considerar idoni. Això va suposar que en l'exercici 2011 la Generalitat necessités l'autorització de l'Estat per a qualsevol operació d'endeutament tant a llarg com a curt termini.

En l'exercici 2011 les restriccions dels mercats per accedir al finançament a llarg termini van fer que operacions que inicialment s'havien de formalitzar a llarg termini s'haguessin de formalitzar a curt termini. Com a conseqüència, algunes operacions a curt termini van ser considerades autoritzades per la part no disposada de les autoritzacions a llarg termini, però un 17% de l'endeutament a curt termini formalitzat durant l'exercici no es pot considerar autoritzat per l'Estat.

El setembre de 2011 es va reformar l'article 135 de la Constitució espanyola per garantir el principi d'estabilitat pressupostària. Amb la modificació es van vincular totes les administracions públiques i es va establir que una llei orgànica fixaria el dèficit estructural màxim permès a l'Estat i a les comunitats autònomes en relació amb el seu producte interior brut (PIB).

Per complir el mandat constitucional es va aprovar la Llei orgànica 2/2012, del 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera. En aquesta nova llei es manté la necessitat de presentar un pla economicofinancer en el cas que s'incompleixi l'objectiu d'estabilitat pressupostària.

Per a l'exercici 2012 la Generalitat va presentar un pla economicofinancer de reequilibri per al període 2012-2014 que el CPFF va declarar idoni el 17 de maig del 2012. Així, doncs, només necessitaven autorització les operacions de crèdit a curt termini amb finançament exterior i les emissions de deute.

En l'exercici 2012 l'autorització de l'Estat per aquest tipus d'endeutament va ser inferior i igual que en l'exercici anterior es va considerar autoritzat per la part no disposada de les disposicions a llarg termini.

3.2. DEUTE A LLARG TERMINI

A continuació es presenta el detall de l'endeutament a llarg termini pendent d'amortitzar per el període 2008-2012:

Quadre 5. Deute a llarg termini

Exercici	Valors negociables en euros	Valors negociables en divises	Préstecs	Total
2008	8.873	171	4.319	13.363
2009	11.700	709	5.388	17.797
2010	17.213	811	7.286	25.310
2011	16.335	916	7.721	24.972
2012	17.756	937	17.171	35.864

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

En aquest quadre s'observa que l'import dels préstecs han incrementat considerablement en l'últim exercici: ha passat a ser del 30,9% el 2011, al 47,9% el 2012 i s'ha situat en una proporció similar als valors respecte al total del deute a llarg termini. Aquest increment és degut principalment als nous mecanismes de finançament impulsats per l'Estat sota la forma de préstecs (vegeu l'apartat 3.2.4).

3.2.1. Límit per operacions d'endeutament a llarg termini

La Llei de pressupostos de cada any estableix els límits perquè el Govern pugui emetre o contreure deute amb terminis de reemborsament superiors a un any en qualsevol modalitat, tant en operacions en l'interior com en l'exterior. Aquest límit queda fixat en un import que s'afegeix al saldo viu de l'exercici anterior, amb algunes excepcions que es veuran a continuació.

En el quadre següent es mostren els límits que ha fixat la Llei de pressupostos i altra normativa al llarg del període analitzat i es compara amb el saldo viu dels mateixos exercicis.

Quadre 6. Límit per operacions d'endeutament a llarg termini

Autoritzacions endeutament segons pressupost Generalitat	2008	2009	2010	2011	2012
Endeutament autoritzat a 1 de gener	14.192	16.622	23.698	33.919	42.328
Increment endeutament autoritzat al pressupost	1.568	3.250	7.624	5.622	3.299
Refinançament entitats SEC95	862	54	9	1	5
Deute viu a 31 de desembre amb reemborsament igual o inferior a l'any	-	2.772	2.388	2.786	10.571
Suplement de crèdit (art. 4, Llei 21/2009, del 18 de desembre)	-	1.000	-	-	-
Préstecs participatius (disposició addicional 14a, Llei 25/2009, del 23 de desembre)	-	-	200	-	-
Imports Institut de Crèdit Oficial per finançar proveïdors (art. 39.6, Llei 1/2012, del 22 de febrer)	-	-	-	-	6.541
Assumpció de passius conseqüència de processos de licitació (art. 1, Decret Llei 1/2012, del 26 de juny)	-	-	-	-	864
Endeutament total autoritzat	16.622	23.698	33.919	42.328	63.608
Deute viu a 31 de desembre	13.363	17.797	25.310	24.972	35.864

Imports en milions d'euros.

Font: Direcció General de Política Financera.

En el títol 4 de totes les lleis de pressupostos del període analitzat es fixen els límits per als saldos de deute viu per les operacions de llarg i curt termini.

En l'article que regula les operacions d'endeutament a llarg termini hi consta del següent:

- En l'apartat *a* es fixa l'import que es pot augmentar per a l'exercici respecte al saldo autoritzat l'any anterior.
- En l'apartat *b* es permet augmentar l'import autoritzat anteriorment amb la finalitat d'amortitzar l'endeutament de les entitats públiques que es classifiquen en el sector d'administracions públiques, d'acord amb les normes del SEC95, pel mateix import que

s'amortitzi, per optimar la càrrega financera global. El deute dels exercicis 2008-2012 ha estat el següent:

Quadre 7. Operacions d'endeutament subrogades procedents d'entitats públiques

Entitats	2008	2009	2010	2011	2012
Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals	112	-	-	-	-
Gestió d'Infraestructures, SA	694	-	-	-	-
Regs de Catalunya, SA	31	7	-	-	-
Parc Sanitari Pere Virgili	25	-	-	-	-
Administració, Promoció i Gestió, SA	-	47	-	-	-
Gestió de Serveis Sanitaris	-	-	3	1	-
Institut Català d'Oncologia	-	-	5	-	-
Gestió i Prestació de Serveis de Salut	-	-	1	-	-
Institut Cartogràfic de Catalunya	-	-	-	-	5
Total	862	54	9	1	5

Imports en milions d'euros.

Font: Direcció General de Política Financera.

- En l'apartat c (a partir de la Llei de pressupostos del 2009) s'autoritza a augmentar el límit establert a l'apartat a amb la finalitat de refinançar o substituir les operacions d'endeutament amb un termini de reemborsament igual o inferior a un any. L'import màxim que es pot refinançar o substituir no pot ser superior al deute viu existent en la modalitat de reemborsament igual o inferior a un any el 31 de desembre de l'any anterior.

3.2.2. Valors negociables en euros

Totes les darreres emissions de valors s'han posat en circulació d'acord amb el Decret 47/2001, del 6 de febrer, pel qual es regula el programa d'emissions i bescanvis de valors negociables a llarg termini de la Generalitat de Catalunya en el mercat domèstic europeu i per les diferents ordres anuals per les quals es disposa l'import i les característiques dels valors a emetre durant l'exercici.

La normativa estableix diferents formes d'emissió i posada en circulació que són les que s'han utilitzat durant aquest període i que són les següents: subhasta competitiva, col·locació restringida entre creadors de mercat i col·locació sindicada simple o assegurada.

La Generalitat també va iniciar en l'exercici 2009 el Programa d'emissió de valors Euro Medium Term Notes (EMTN), regulat per la legislació anglesa i cotitzat en la Borsa de Luxemburg i en l'exercici 2010, emissions destinades a inversors detallistes; és a dir, inversors particulars que mitjançant entitats col·laboradores de la Generalitat poden participar en subhastes.

Respecte a les emissions de valors regulades per la legislació espanyola, durant el període 2009-2012 no s'han fet subhastes de bons i obligacions ateses les circumstàncies especials dels mercats financers a causa de la crisi però sí s'han fet col·locacions restringides.

El 31 de desembre de 2012 hi havia pendents d'amortitzar les emissions de valors negociables a llarg termini següents:

Quadre 8. Valors a llarg termini

Descripció	Import nominal	Cupó %	Venciment
Obligacions 10 anys	492	4,350	16.07.2014
Obligacions 10 anys	1.075	3,875	15.09.2015
Obligacions 10 anys	934	4,3	15.11.2016
Obligacions 5 anys	1.342	4,125	23.04.2013
Obligacions 25 anys	27	5,25	05.10.2023
Obligacions 30 anys	91	5,325	05.10.2028
Obligacions 20 anys	36	10,9	16.11.2015
Obligacions 15 anys	130	Euríbor 06 M + 0,045	04.07.2014
Obligacions 15 anys	140	Euríbor 06 M + 0,12	17.10.2017
Obligacions 20 anys	60	Euríbor 06 M + 0,14	17.10.2017
Obligacions 15 anys	250	Euríbor 06 M + 0,10	13.06.2018
Obligacions 15 anys	200	Euríbor 06 M + 0,01	13.07.2016
Obligacions 15 anys	260	Euríbor 06 M + 0,01	13.07.2015
Obligacions 30 anys	500	4,690	28.10.2034
Obligacions 30 anys	1.120	4,220	26.04.2035
Obligacions 10 anys	1.269	4,750	04.06.2018
Valors col·locació privada	20	2,550	17.02.2026
Valors col·locació privada	20	2,550	17.02.2027
Valors col·locació privada	20	2,550	17.02.2028
Valors col·locació privada	80	Euríbor 06 M + 0,13	08.09.2024
Valors col·locació privada	500	Euríbor 03 M + 0,95	11.02.2013
Valors col·locació privada	1.000	4,950	11.02.2020
Valors col·locació privada	1.000	5,750	25.06.2015
Valors col·locació privada	25	3,750	16.09.2013
Valors col·locació privada	58	3,936	31.10.2013
Valors col·locació privada	400	Euríbor 03 M + 4,5	30.03.2015
Bons simples	587	5,375	04.04.2013
Bons simples	1.000	Euríbor 03 M + 0,95	28.03.2014
Total nominal	12.636		

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Nota: Les obligacions estan agrupades per tipus d'interès i venciment, encara que tinguin dates d'emissió i subscripció diferents.

Respecte a les emissions de valors EMTN, durant l'exercici 2012, i a causa de les circumstàncies del mercat, no s'han fet emissions a través d'aquest programa, però el 31 de desembre del 2012 queden pendents les emissions següents:

Quadre 9. Emissions EMTN

Data de desemborsament	Import nominal	Cupó %	Venciment
25.02.2009	22	5,900	20.05.2024
11.05.2009	70	CMS10A	11.05.2029
29.05.2009	50	Inflació	29.05.2014
08.06.2009	35	4,430	30.09.2014
30.06.2009	20	Euríbor06M + 1,52	20.04.2014
09.09.2009	21	3,710	09.09.2014
10.09.2009	20	5,219	10.09.2029
15.09.2009/12.11.2009	337	4,900	15.09.2021
06.04.2010	50	Euríbor03M + 0,65	06.04.2017
07.04.2010	850	3,875	07.04.2015
21.04.2010	30	4,801	31.07.2020
13.05.2010	25	5,400	13.05.2030
27.05.2010	30	5,300	27.05.2027
28.05.2010	105	5,900	28.05.2030
30.06.2010	100	6,350	30.11.2041
05.08.2010	1	Evolució Telefònica	05.08.2015
01.10.2010	10	5,950	01.10.2030
04.11.2010	1	Evolució Telefònica	04.11.2015
10.01.2011	2	Evolució Telefònica	11.01.2016
28.04.2011	18	Euríbor03M + 3,6	15.02.2013
Total nominal	1.797		

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Tal com s'ha comentat anteriorment l'any 2010 la Generalitat de Catalunya va iniciar una nova via de captació de fons amb una emissió de bons dirigida a inversors detallistes per 3.000 M€ que va augmentar en el 2011 fins a un import total emès de 7.414 M€ (2.541 M€ a llarg termini i 4.873 M€ a curt termini). En l'exercici 2012 el total ha estat de 2.313 M€ (782 M€ a llarg termini i 1.531 M€ a curt termini).

A continuació es presenta un resum de les emissions a llarg termini destinades a inversors detallistes que queden pendents d'amortitzar el 31 de desembre del 2012:

Quadre 10. Emissions destinades a inversors detallistes

Concepte	Exercici 2011		Exercici 2012
Venciment	27.4.2013	21.11.2013	29.4.2014
Cupó	4,75%	5,25%	5%
Import emès	960	1.581	782

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

3.2.3. Valors negociables en divises

Els valors en divises es distingeixen dels valors negociables en euros per la particularitat d'haver estat formalitzats en moneda estrangera.

El saldo el 31 de desembre del 2012 estava constituït per les operacions següents:

Quadre 11. Deute en divises

Import en divises	Import en M€	Cupó %	Data venciment
Emissions EMTN en divises:			
18.000M iens	135	2,965	08.09.2039
50M francs suïssos	41	2,315	10.09.2015
50M francs suïssos	41	2,355	10.11.2015
3.000M iens	27	1,500	16.09.2014
350M francs suïssos	306	1,500	01.10.2014
11.000M iens	85	1,445	22.10.2014
150M francs suïssos	131	2,750	24.03.2016
Valors en divises:			
200M USD	171	6,250	17.12.2018
Total Deute en divises	937		

Font: Elaboració pròpia.

3.2.4. Préstecs

A continuació es detalla l'import dels préstecs pendents el 31 de desembre del 2012 segons la modalitat de l'endeutament.

Quadre 12. Préstecs

Concepte	Import
Préstecs Schuldschein	2.000
Préstecs Banc Europeu d'Inversions	1.770
Altres préstecs	3.672
Fons per pagaments a proveïdors	2.020
Institut de Crèdit Oficial (venciments financers)	1.044
Fons de liquiditat autonòmic	6.665
Total	17.171

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Els préstecs Schuldschein representen l'11,6% del total. Es tracta d'un préstec similar als bons, regit per l'ordenament jurídic alemany, en el qual una entitat financera fa d'intermediari entre l'inversor i l'Administració.

Els préstecs del Banc Europeu d'Inversions (BEI) suposen un 10,3% del total. El BEI és una institució de finançament de la Unió Europea els accionistes de la qual són els seus estats membres. El BEI facilita finançament a llarg termini a projectes d'inversió viables a fi de contribuir a l'assoliment dels objectius de la política de la Unió Europea.

L'import d'Altres préstecs correspon a un total de 45 préstecs formalitzats amb 13 entitats financeres diferents.

Fins a l'exercici 2011 només hi havia préstecs de les tres primeres categories. Ha estat a partir de l'exercici 2012 i degut a la situació econòmica que ha originat restriccions i dificultats per a les comunitats autònomes per obtenir recursos en els mercats financers i l'acumulació de deutes comercials que han aparegut nous mecanismes de recolzament a la liquiditat.

Aquests mecanismes de finançament es detallen a continuació:

Fons per al finançament del pagament a proveïdors

Dins de la línia de finançament, el Govern de l'Estat va aprovar l'Acord 6/2012, del 6 de març, del CPFF, pel qual es fixen les línies generals d'un mecanisme extraordinari de finançament per al pagament als proveïdors de les comunitats autònomes. Aquest mecanisme s'ha instrumentat mitjançant la concessió de préstecs i en el cas de Catalunya s'han formalitzat onze préstecs per 2.020 M€ a deu anys, amb dos anys de carència.

Aquests préstecs meritran un interès variable, equivalent a l'euríbor a 3 mesos més un diferencial. Aquest diferencial reflectirà el cost de finançament del Tresor Públic pels mateixos terminis, incrementat amb un marge màxim de 115+30 punts bàsics. El diferencial es podrà revisar trimestralment en cada data de pagament (pel primer trimestre el diferencial és de 525 punts bàsics).

El préstec s'amortitzarà en quaranta quotes consecutives, de les quals les vuit primeres seran de carència.

Institut de Crèdit Oficial: venciments financers

La Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics, en reunió del 2 de febrer del 2012, va adoptar un acord pel qual instruïa a l'Institut de Crèdit Oficial la posada en marxa de la línia de finançament directa per al pagament d'obligacions pendents associades al venciment de deute financer autonòmic contret abans de l'1 de gener de 2012 i amb venciment el 30 de juny del 2012. La Generalitat ha formalitzat quatre préstecs que el 31 de desembre del 2012 tenen un import viu de 1.044 M€.

Aquests préstecs tenen un interès variable, equivalent al tipus de referència ICO més un marge de 225 punts bàsics. S'entén per tipus de referència ICO l'euríbor a 6 mesos més el

diferencial i aquest diferencial és el cost que sobre euríbor hagi pogut incórrer l'ICO en la captació de fons en els mercats financers. A la data de signatura del contracte, el diferencial a aplicar durant tota la vida del préstec és 280 punts bàsics.

El préstec té una amortització anual, lineal i constant els anys 2013, 2014 i 2015.

Fons de liquiditat autonòmic (FLA)

Per atendre les seves necessitats financeres, la Generalitat de Catalunya també s'ha adherit al nou mecanisme de suport a la liquiditat de les comunitats autònomes, creat pel Reial decret llei 21/2012, del 13 de juliol, de mesures de liquiditat de les administracions públiques i en l'àmbit financer. El finançament obtingut a càrrec del Fons de liquiditat autonòmic ha suposat un total de 6.665 M€, mitjançant un préstec formalitzat el 5 d'octubre de 2012, destinat a atendre el dèficit i part dels venciments de l'any 2012 de valors emesos i préstecs.

Aquest préstec té un tipus d'interès fix a aplicar a les disposicions, que és el cost de finançament del Tresor en el mercat secundari a termini equivalent del mes en què es realitzin les disposicions més 30 punts bàsics. L'amortització serà anual, lineal i constant amb dos anys de carència.¹

3.3. DEUTE A CURT TERMINI

El detall de l'endeutament a curt termini pendent d'amortitzar pel període 2008-2012 es presenta a continuació:

Quadre 13. Deute a curt termini

Exercici	Crèdits	Valors negociables	Confirming	Total
2008	1.884	888	-	2.772
2009	1.651	738	-	2.389
2010	2.524	262	-	2.786
2011	5.281	5.290	-	10.571
2012	3.291	3.156	480	6.927

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

L'endeutament a curt termini ha anat augmentant durant el període analitzat fins a arribar al seu nivell màxim en l'exercici 2011. Les dificultats per obtenir finançament a llarg termini van suposar haver d'utilitzar més intensament l'endeutament a curt termini.

1. En la reunió del 31 de juliol del 2014, la Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics ha acordat modificar les condicions d'aquest préstec ampliant el termini de carència i rebaixant el tipus d'interès.

3.3.1. Límit per operacions d'endeutament a curt termini

D'acord amb la llei de pressupostos el límit màxim d'endeutament viu de la Generalitat per operacions d'endeutament amb termini de reemborsament igual o inferior a un any és d'un cert percentatge sobre l'estat de despeses del pressupost. En el quadre següent es mostra l'evolució d'aquest percentatge durant el període 2008-2012.

Quadre 14. Percentatge màxim d'endeutament a curt termini

Exercici	Percentatge sobre l'estat de despesa del pressupost
2008	15,5
2009	29,5
2010	30,0
2011	30,0
2012	45,0

Font: Lleis de pressupostos.

En el quadre següent es mostren els límits que va fixar la llei de pressupostos al llarg del període analitzat i es comparen amb el saldo viu dels mateixos exercicis.

Quadre 15. Límit per operacions d'endeutament a curt termini

Autoritzacions endeutament segons pressupost Generalitat	2008	2009	2010	2011	2012
Endeutament total autoritzat	4.378	8.771	9.756	9.789	13.377
Deute viu a curt termini a 31.12.	2.772	2.389	2.786	10.571	6.927

Imports en milions d'euros.

Font: Direcció General de Política Financera.

Com es pot observar, en l'exercici 2011, el deute viu va superar l'import autoritzat per la llei de pressupostos.

3.3.2. Crèdits

A continuació és mostra el detall del saldo de crèdits a curt termini:

Quadre 16. Crèdits a curt termini

Concepte	2008	2009	2010	2011	2012
Línies de crèdit	1.884	1.651	2.274	4.581	1.218
Préstecs a curt termini	-	-	250	700	2.073
Total	1.884	1.651	2.524	5.281	3.291

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Dins de les línies de crèdit hi ha el saldo de les operacions de crèdit utilitzades en la gestió de centralització de tresoreria (*cash pooling*)² que permet una gestió corporativa de la tresoreria mitjançant la gestió conjunta de diversos comptes bancaris, amb l'objectiu d'optimitzar els saldos del grup. El saldo d'aquests comptes el 31 de desembre són els següents:

Quadre 17. Crèdits utilitzats en la gestió de centralització de la tresoreria

Any	Import
2008	-
2009	651
2010	2.274
2011	3.481
2012	945

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Aquestes operacions es remuneren a l'euríbor més un marge que per al 2012 va ser entre 150 i 200 punts bàsics.

Els préstecs a curt termini a 31 de desembre del 2012 inclouen catorze préstecs de set entitats financeres diferents, entre els quals hi ha un préstec de 260 M€ de la modalitat ICO venciments financers.³

3.3.3. Emissions de valors negociables a curt termini

El saldo de les emissions de valors a curt termini estava compost pels conceptes següents:

Quadre 18. Emissions a curt termini (saldo viu)

Concepte	2008	2009	2010	2011	2012
Pagarés	887	688	36	-	-
Pagarés singulars	-	50	-	9	-
Pagarés Euro Commercial Paper	-	-	226	-	-
Valors EMTN	-	-	-	257	625
Emissió deute públic	-	-	-	5.024	2.531
Total	887	738	262	5.290	3.156

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

2. L'any 2006 es va acordar implantar un sistema de centralització de tresoreria (*cash pooling*) que es recull en l'article 22, de la Llei 5/2007, del 4 de juliol, de mesures fiscals i financeres, modificat per la Llei 16/2008, del 23 de desembre, de mesures fiscals i financeres.

3. Aquest paràgraf ha estat afegit arran de les al·legacions presentades.

Durant l'exercici 2012, a causa de les circumstàncies del mercat no es van emetre pagarés del programa de subhastes regulars, ni pagarés singulars domèstics. Tampoc s'han emès pagarés del programa Euro Commercial Paper, programa iniciat en el 2010.

En l'exercici 2011 es van iniciar les emissions de valors dirigides a inversors detallistes a curt termini.

A continuació es presenta un resum de les emissions a curt termini destinades a inversors detallistes que es van formalitzar en els exercicis 2011 i 2012:

Quadre 19. Emissions a curt termini destinades a inversors detallistes

Concepte	Exercici 2011		Exercici 2012
	2.5.2012	21.11.2012	29.4.2013
Venciment	4,25%	4,75%	4,5%
Cupó	2.234	2.639	1.531
Import emès			

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

3.3.4. *Confirming*

El *confirming* és una modalitat de pagament que es va iniciar en el 1997 amb la signatura de convenis amb diverses entitats financeres per a la gestió de pagaments dels crèdits a càrrec de la Generalitat de Catalunya.

Fins a l'exercici 2011 el *confirming* es presentava dins d'altres instruments financers, tal com es pot observar en el quadre 3 d'aquest informe. L'exercici 2012 va ser el primer any en què aquest concepte es va incloure com a endeutament financer, d'acord amb la decisió de l'Eurostat del 31 de juliol del 2012 que va considerar el *confirming* com deute financer i no comercial.

3.4. VIDA MITJANA DE L'ENDEUTAMENT

S'ha calculat la vida mitjana de l'endeutament de les operacions formalitzades durant aquest període a llarg termini i per aquest càlcul s'han considerat totes les operacions vives en cadascun dels exercicis analitzats.

El 31 de desembre del 2012 la vida mitjana obtinguda de les operacions d'endeutament a llarg termini era de 12,3 anys.

Respecte a l'exercici anterior hi va haver una lleugera disminució de 0,2 anys ja que va passar de 12,5 anys en l'exercici 2011 a 12,3 anys en l'exercici 2012.

En el quadre següent es mostra la vida mitjana en funció de la classificació de l'endeutament a llarg termini per als exercicis 2011 i 2012.

Quadre 20. Vida mitjana de l'endeutament a llarg termini

Concepte	2011	2012	Diferència
Préstecs Schuldschein	15,7	16,5	0,8
Préstecs Banc Europeu d'Inversions	22,0	20,2	(1,8)
Altres préstecs	9,0	7,9	(1,1)
Fons pel finançament del pagament a proveïdors	-	10,0	-
Institut de Crèdit Oficial (venciments financers)	-	3,0	-
Fons de liquiditat autonòmic	-	10,0	-
Valors en euros	10,4	10,4	0,0
Valors en divises	11,5	11,9	0,4
Total	12,5	12,3	(0,2)

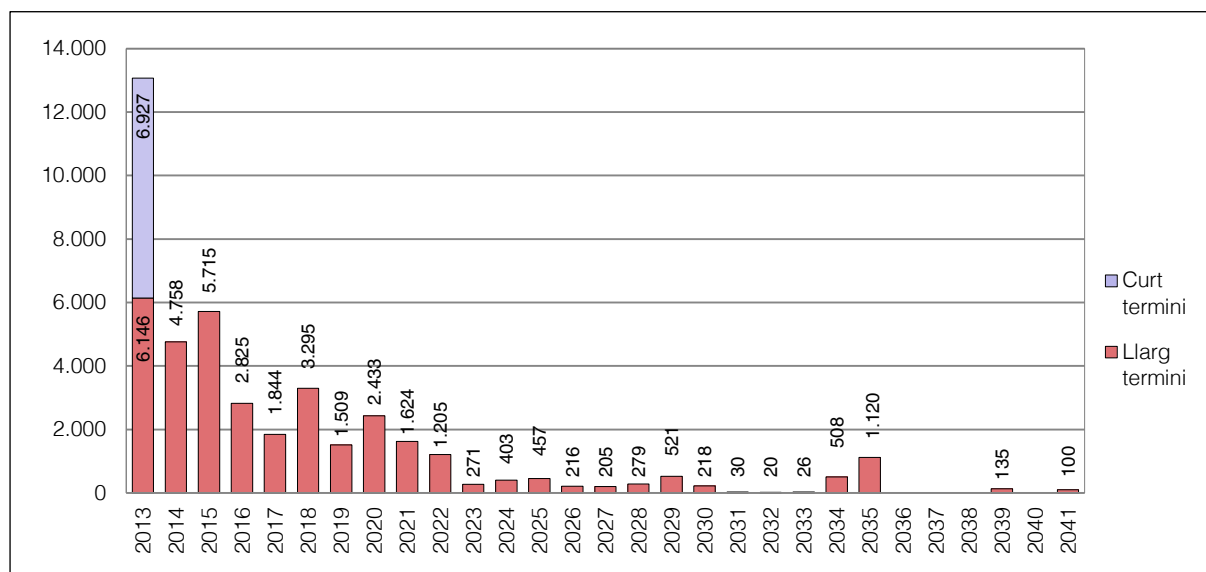
Font: Elaboració pròpia.

La variació més significativa és en els préstecs del BEI i Altres préstecs. Aquestes variacions són com a conseqüència del següent:

- Els préstecs del BEI tenen una vida mitjana que està entre 20 i 25 anys. A l'exercici 2012 baixa respecte a l'exercici anterior perquè en l'exercici 2012 s'han subrogat cinc préstecs que s'havien concedit a Aigües Ter Llobregat. La data d'inici del préstec un cop subrogat és la data de subrogació la qual cosa fa disminuir la vida mitjana d'aquests préstecs.
- En la modalitat d'Altres préstecs la reducció està motivada perquè en els últims exercicis no s'han formalitzat gaires préstecs i per contra s'han produït amortitzacions.

3.4.1. Calendari d'amortitzacions

El calendari d'amortitzacions de l'endeutament tant a llarg com a curt termini es mostra en el quadre següent:

Gràfic 2. Calendari d'amortitzacions

Imports en milions d'euros.

Font: Departament d'Economia i Coneixement.

A continuació s'exposen amb més detall els imports del deute viu el 31 de desembre de 2012, que s'han d'amortitzar en els exercicis següents.

Quadre 21. Calendari d'amortitzacions

Exercici	Amortització	%	% acumulat
2013	13.073	30,6	30,6
2014	4.758	11,1	41,7
2015	5.715	13,4	55,1
2016	2.826	6,6	61,7
2017	1.844	4,3	66,0
2018-2022	10.067	23,5	89,5
2023-2027	1.551	3,6	93,1
2028-2032	1.069	2,5	95,6
2033-2041	1.888	4,4	100,0
Total	42.791	100,0	100,0

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Com es pot observar, en un termini de deu anys s'haurà d'amortitzar el 89,5% del deute pendent el 31 de desembre del 2012. Els exercicis en què els imports són més significatius són el 2013, que inclou l'endeutament a curt termini, i el període 2018-2022, que inclou l'amortització dels préstecs concertats en l'exercici 2012 com a mecanismes de suport a la liquiditat.

3.5. ESTRUCTURA DEL DEUTE SEGONS LA NATURALES DEL TIPUS D'INTERÈS

En el quadre següent es recull el deute en funció del tipus d'interès que es remunera, fix o variable, i l'evolució d'aquest en el període objecte d'anàlisi.

Quadre 22. Estructura del deute per naturalesa del tipus d'interès

Exercici	A tipus fix		A tipus variable		Total
	Import	%	Import	%	
2008	9.365	58,0	6.770	42,0	16.135
2009	13.112	65,0	7.074	35,0	20.186
2010	18.309	65,2	9.787	34,8	28.096
2011	22.820	64,2	12.723	35,8	35.543
2012	25.120	58,7	17.671	41,3	42.791

Imports en milions d'euros.

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

Com es pot observar, el percentatge d'operacions vives a tipus d'interès fix es manté bastant estable amb el màxim en l'exercici 2010, amb l'aparició de l'emissió a inversors

detallistes que comportava cupons a tipus d'interès fix. Encara que en exercicis posteriors també hi van haver emissions a inversors detallistes, l'increment de l'endeutament a curt termini amb interessos variables va compensar els percentatges.

4. SALDO I TIPUS D'INTERÈS MITJÀ

El tipus d'interès mitjà, amb el qual s'ha remunerat cadascuna de les operacions s'obté del quocient entre els interessos reconeguts durant l'exercici i el deute viu mitjà de les operacions de les quals s'han reconegut interessos.

En el quadre següent es mostra, per una banda, els imports dels saldos mitjans corresponents a cadascuna de les modalitats d'endeutament en què s'han classificat les operacions vigents durant l'exercici 2012 i, per una altra banda, en percentatge, el tipus d'interès mitjà amb què s'han remunerat les disposicions de crèdit.

Quadre 23. Saldo i tipus d'interès mitjà (operacions vigents 2012)

Modalitat d'endeutament	Saldo mitjà	Tipus mitjà %
Préstecs Schuldschein	2.243	3,54
Préstecs Banc Europeu d'Inversions	1.231	3,58
Altres préstecs	3.762	3,47
Fons pel finançament del pagament a proveïdors	1.010	5,79
Institut de Crèdit Oficial (venciments financers)	-	-
Fons de liquiditat autonòmic	-	-
Valors en euros	17.043	4,42
Valors en divises	923	3,39
Total endeutament	26.212	4,19

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Per calcular els saldos i tipus d'interès mitjà exposats en el quadre anterior no s'han tingut en compte els saldos dels préstecs de l'Institut de Crèdit Oficial (venciments financers) i del Fons de liquiditat autonòmic perquè durant l'exercici 2012 no es van reconèixer interessos.

El valor obtingut de tipus d'interès mitjà per les operacions d'endeutament de l'exercici 2012, sense tenir en compte l'endeutament a curt termini, ha estat del 4,19%.

Els préstecs de l'Institut de Crèdit Oficial, quatre en total, tenen un tipus d'interès revisable semestralment però a pagar anualment. El tipus d'interès és variable i pel primer semestre és el 6,063%, 6,038%, 6,509% i 6,511%, respectivament, per cadascun dels préstecs, molt per sobre del tipus d'interès mitjà de l'exercici 2012 que era el 4,19%.

Els préstecs del Fons de liquiditat autonòmic tenen un tipus d'interès mensual a pagar anualment. El tipus d'interès previst pel 2012 és el cost de finançament del Tresor en el mercat secundari més un diferencial de 30 punts bàsics. Els tipus a aplicar són el 5,65%, el 5,16% i el 4,96% pels mesos d'octubre, novembre i desembre. Aquests tipus d'interès també estan per sobre del tipus d'interès mitjà de l'exercici 2012.

A continuació es mostra l'evolució d'aquest tipus d'interès mitjà durant el període analitzat:

Quadre 24. Tipus d'interès mitjà

Modalitat d'endeutament	2008	2009	2010	2011	2012
Préstecs Schuldschein	4,46	3,69	2,89	3,23	3,54
Préstecs Banc Europeu d'Inversions	4,91	3,68	3,7	3,81	3,58
Altres préstecs	5,01	2,95	1,46	2,89	3,47
Fons pel finançament del pagament a proveïdors	-	-	-	-	5,79
Institut de Crèdit Oficial (venciments financers)	-	-	-	-	-
Fons de liquiditat autonòmic	-	-	-	-	-
Valors en euros	4,67	4,72	4,16	4,85	4,42
Valors en divises	5,54	2,96	3,4	3,57	3,39
Total	4,71	4,27	3,57	4,28	4,19

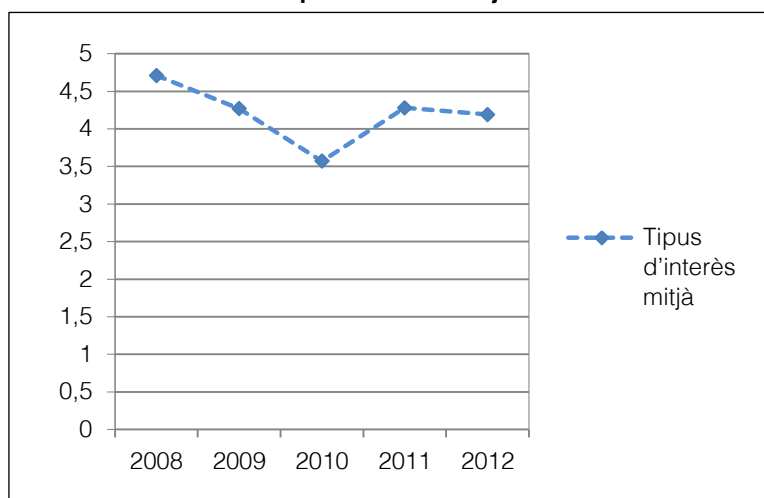
Font: Elaboració pròpia.

En general i encara que la proporció entre interessos variables i fixos és molt similar. La disminució que es produeix en l'exercici 2010 en el tipus d'interès mitjà és a conseqüència de la forta disminució de l'euríbor en aquell exercici.

Després de l'exercici 2010, els tipus d'interès van tornar a pujar encara que l'euríbor ho va fer més lentament.

Gràficament l'evolució dels tipus d'interès mitjà en el període analitzat és la següent:

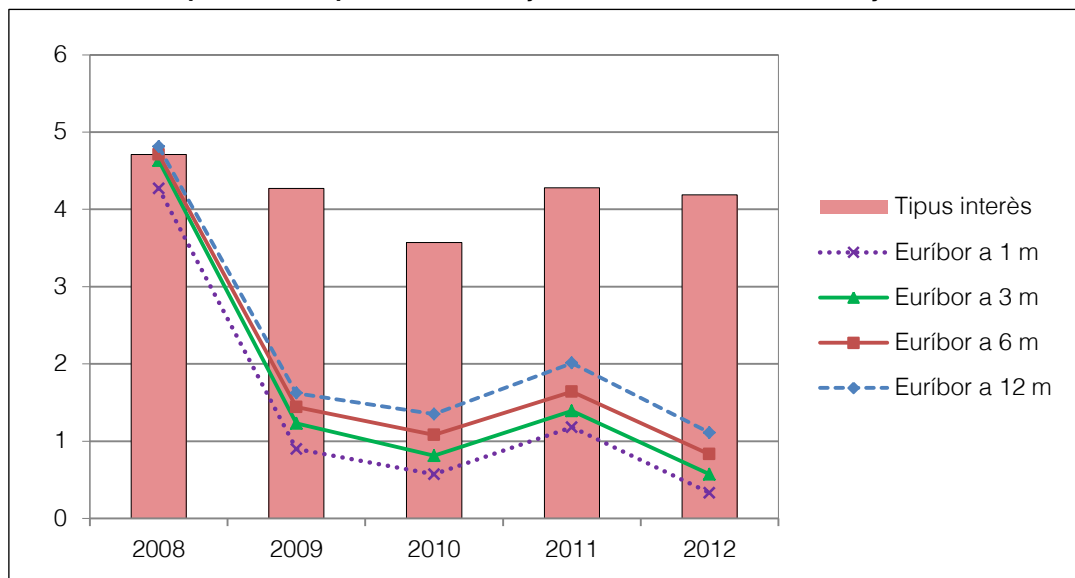
Gràfic 3. Evolució del tipus d'interès mitjà

Font: Elaboració pròpia.

En el gràfic següent es comparen els tipus d'interès mitjà i els tipus d'euríbor per disposicions a 1, 3, 6 i 12 mesos, que són els que s'han utilitzat per les disposicions que la Generalitat de Catalunya efectua en els préstecs formalitzats.

Gràfic 4. Comparació del tipus d'interès mitjà de la Generalitat de Catalunya amb l'euríbor

Font: Elaboració pròpia.

L'evolució de l'euríbor té una certa similitud amb l'evolució del tipus d'interès mitjà encara que des de l'exercici 2009 el diferencial és considerable.

En l'exercici 2012 la diferència augmenta i això és degut al fet que en l'exercici 2012 els tipus d'interès fixos als quals es formalitzen els préstecs augmenten mentre que l'euríbor estava en un nivell més baix.

El fet que el percentatge d'operacions a tipus fix sigui elevat –entre un 58 i un 65% en el període analitzat– fa que la baixada important de l'euríbor en aquest període no es vegi reflectida de la mateixa manera en els tipus d'interès mitjà calculats per la Sindicatura.

D'altra banda la difícil situació financera de la Generalitat dificulta el seu 'accés als mercats financers i eleva el cost financer de les operacions malgrat que l'euríbor s'hagi mantingut baix els últims quatre anys.

5. DESPESES D'EMISSIÓ, MODIFICACIÓ I CANCEL·LACIÓ

En el capítol 3 del pressupost de despeses s'hi recullen, a part dels interessos de l'endeutament, les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació necessàries per dur a terme les operacions d'endeutament.

Aquestes despeses durant el període 2008-2012 han estat les següents:

Quadre 25. Despeses d'emissió, modificació i cancel·lació

Concepte	2008	2009	2010	2011	2012
Despeses d'emissió, modificació i cancel·lació (deute públic en euros)	-	3	86	160	63
Despeses d'emissió, modificació i cancel·lació (préstecs en euros)	1	3	30	26	34
Despeses d'emissió, modificació i cancel·lació (deute públic en divises)*	-	-	-	-	-
Total	1	6	116	186	97
Total despeses capítol 3	697	797	919	1.479	1.743
% despeses d'emissió / total despeses	0,1	0,8	12,6	12,6	5,6

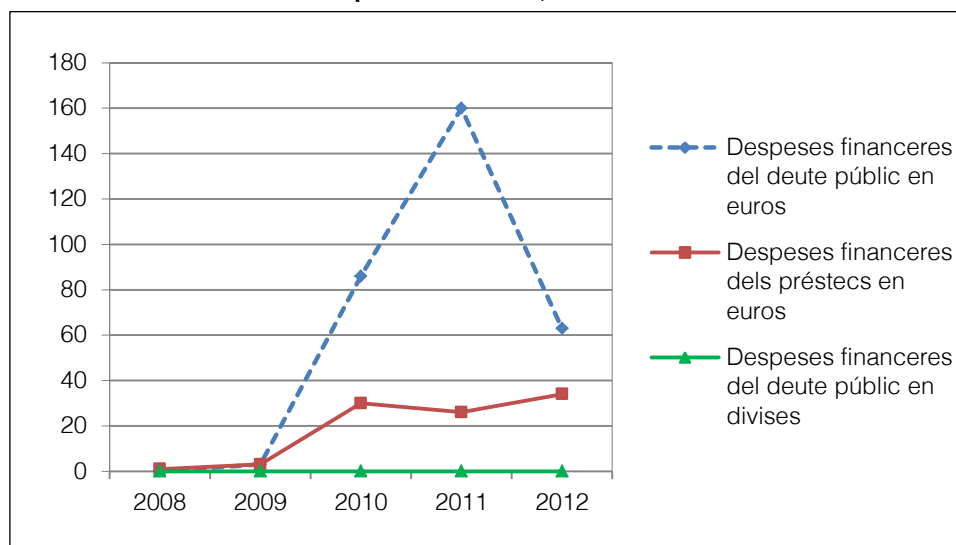
Imports en milions d'euros.

Font: Intervenció General de la Generalitat de Catalunya.

* Les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació del deute públic en divises són immaterials.

A continuació es mostra gràficament l'evolució d'aquestes despeses durant el període analitzat.

Gràfic 5. Evolució de les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

Dins de les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació de deute públic, els imports més importants són per comissions que es van meritjar com a conseqüència de les emissions de valors dirigides a inversors detallistes. En l'exercici 2010 es va emetre una única emissió de valors que va comportar unes despeses en comissions de col·locació i d'assegurament de 73 M€. En el 2011 es van emetre tres emissions amb unes despeses totals de 140 M€. En l'exercici 2012 hi va haver l'última emissió amb unes despeses totals de 63 M€.

Respecte a les despeses d'emissió, modificació i cancel·lació de préstecs destaquen les comissions d'obertura de préstecs a partir de l'exercici 2010.

Com es pot observar, en general, en l'exercici 2012 es produeix una disminució en aquest tipus de despeses respecte als exercicis 2010 i 2011. La causa és la disminució de les comissions meritzades per les emissions dirigides a inversors detallistes i perquè la majoria de les operacions formalitzades estan sota la cobertura d'institucions financeres de caràcter públic com l'Institut de Crèdit Oficial o amb mitjans facilitats per l'Estat per al finançament de les comunitats autònomes, com el Fons pel finançament del pagament a proveïdors i el Fons de liquiditat autonòmic. En aquests casos les comissions són menors que les operacions realitzades amb entitats privades.

6. INDICADOR DE CÀRREGA FINANCERA

La càrrega financera s'obté de la suma de les despeses financeres i les despeses derivades de l'amortització del principal del deute.

L'indicador de càrrega financera mesura el percentatge d'ingressos corrents que han de destinar-se al pagament de la càrrega financera; és, per tant, un indicador d'endeutament.

Aquest indicador també és una restricció legal al volum d'endeutament de les comunitats autònomes. Així sobre aquest aspecte, l'article 14.2 de la Llei orgànica de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA) diu el següent:

Així mateix, les comunitats autònomes podran concertar operacions de crèdit per termini superior a un any, qualsevol que sigui la forma com es documentin, sempre que compleixin els següents requisits:

- a) Que l'import total de crèdit sigui destinat exclusivament a la realització de despeses d'inversió.
- b) Que l'import total de les anualitats d'amortització, per capital i interessos, no excedeixi del vint-i-cinc per cent dels ingressos corrents de la comunitat autònoma.

També cal tenir en compte la disposició transitòria tercera de la Llei orgànica 2/2012, del 27 d'abril, d'estabilitat pressupostària i sostenibilitat financera, on es diu el següent:

Fins al 2020, excepcionalment, si com a conseqüència de circumstàncies extraordinàries resultés necessari per a garantir la cobertura dels serveis públics fonamentals, es podran concertar operacions de crèdit per un termini superior a un any i no superior a deu, sense que resultin d'aplicació les restriccions previstes a l'apartat 2 de l'article 14 de la Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de Finançament de les Comunitats autònomes. Les operacions que es concertin sota aquesta excepció hauran de ser autoritzades en qualsevol cas per l'Estat, que apreciarà si es donen les circumstàncies previstes en aquesta disposició.

D'acord amb aquesta disposició i atesa la situació de la Generalitat de Catalunya la restricció legal de l'article 14.2 de la LOFCA no és aplicable a l'exercici 2012.

La Llei de finances públiques de Catalunya també va incloure aquesta restricció dins del seu articulat fins a l'exercici 2011, en el qual es va eliminar la referència concreta al 25% i es va establir de forma general que l'import de les amortitzacions havien d'ajustar-se a la normativa aplicable en cada moment a les administracions públiques, en el marc del sistema de finançament de l'Estat.

A continuació es mostra l'evolució de l'indicador de càrrega financera de la Generalitat de Catalunya i de la mitjana del conjunt de les comunitats autònomes per al període 2008-2012.

Quadre 26. Indicador de càrrega financera per a la Generalitat de Catalunya

Concepte	2008	2009	2010	2011	2012
Capítol 3. Taxes, béns i altres ingressos	697	797	919	1.479	1.743
Capítol 9. Variació passius financers	587	1.362	1.795	4.825	6.123
Càrrega financera	1.284	2.159	2.714	6.304	7.866
Ingressos corrents	24.001	26.129	22.675	21.639	22.462
Indicador de càrrega financera: Catalunya	5,4%	8,3%	12,0%	29,1%	35,0%
Indicador de càrrega financera: mitjana comunitats autònomes	3,8%	4,6%	6,6%	10,4%	16,1%

Imports en milions d'euros.

Font: Elaboració pròpia.

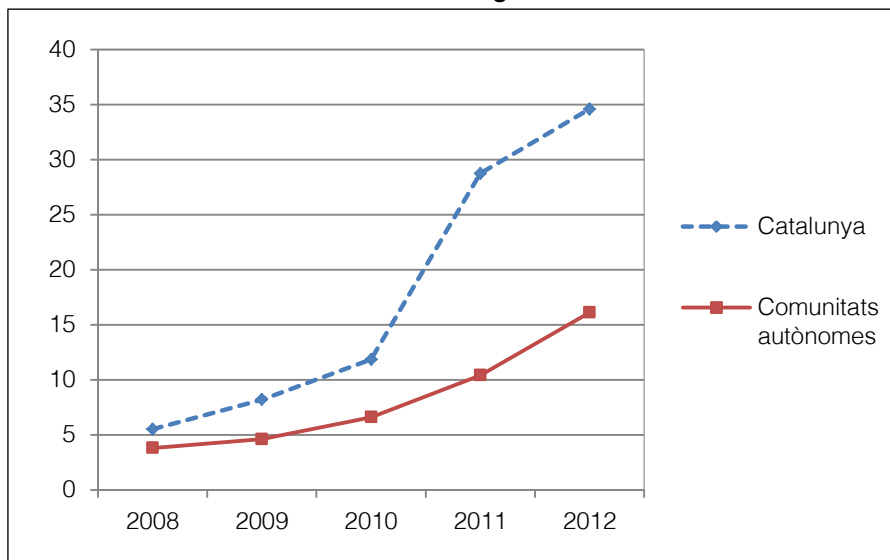
Tal com es pot observar, l'indicador s'ha anat incrementant al llarg del període i no tan sols per l'increment de la càrrega financera sinó també pel descens en els ingressos corrents.

El límit a Catalunya ha estat superat en els exercicis 2011 i 2012 encara que en l'exercici 2012, tal com s'ha comentat anteriorment, no hi ha cap restricció legal a causa de la no aplicació de l'article 14.2 de la LOFCA.

Un dels motius de la superació del límit en l'exercici 2011 va ser l'amortització de 3.000 M€, que corresponien a valors emesos al novembre del 2010 per inversors detallistes a un any i dos dies.

A continuació es compara gràficament l'evolució que ha tingut l'indicador de càrrega financera de Catalunya respecte al conjunt de les comunitats autònomes.

Per poder realitzar aquesta comparació s'han utilitzat les dades que presenta la Direcció General de Coordinació Financera de les comunitats autònomes del Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques. Això fa que per a la comunitat autònoma de Catalunya hi hagi unes petites diferències respecte a les dades abans presentades, però que en cap cas suposen diferències importants.

Gràfic 6. Evolució de l'indicador de càrrega financera

Font: Elaboració pròpia.

En l'exercici 2008 els indicadors de Catalunya i la resta de comunitats autònomes tenien valors similars, però a partir de l'exercici 2011 l'indicador de Catalunya es desvia del conjunt de comunitats autònomes ja que s'inicien els problemes de finançament i això va obligar a utilitzar l'endeutament a curt termini, que va comportar amortitzacions que no es podien diferir en el temps.

7. INDICADOR DE DEUTE PER HABITANT

Per poder fer el càlcul del deute per habitant s'han obtingut les dades de diferents fonts. Les dades de població provenen de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), i el deute total de les comunitats autònomes s'ha obtingut del Banc d'Espanya, ja que es tracta d'una font oficial que registra les dades de totes les comunitats autònomes i això permet fer comparacions.

Les dades corresponents al deute inclouen les unitats que s'ocupen de l'Administració general de la comunitat autònoma, de les universitats i d'aquells organismes i empreses dependents de la comunitat autònoma que es classifiquen com a Administració pública.

Les dades del Banc d'Espanya difereixen de les dades facilitades pel Departament d'Economia i Coneixement, degut a que les dades del Banc d'Espanya són dades extretes aplicant la metodologia del SEC95, tal com es pot observar en els quadres següents.

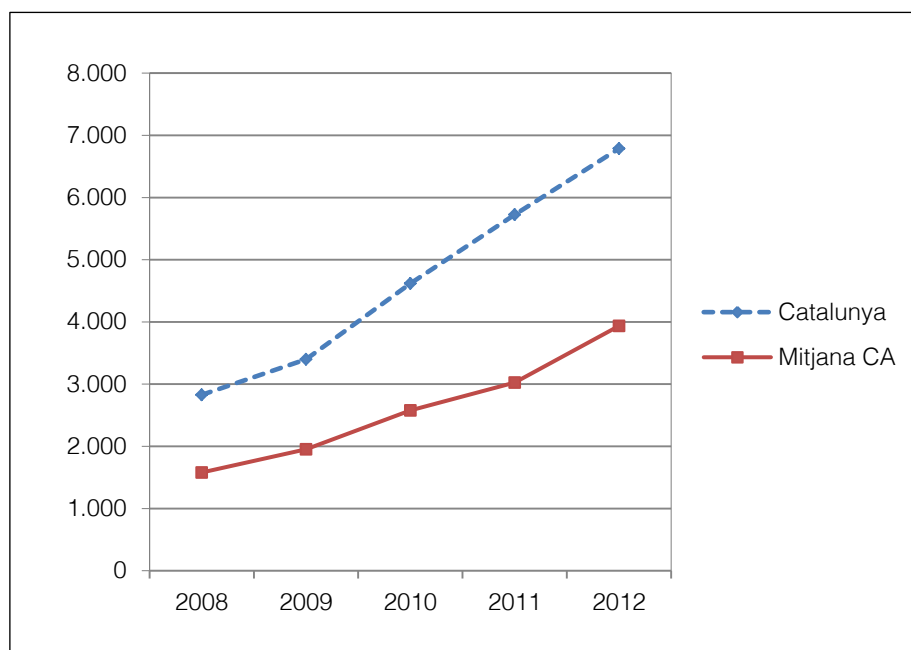
En el quadre següent es mostra l'evolució de l'endeutament per habitant de Catalunya i de la mitjana del conjunt de comunitats autònomes.

Quadre 27. Evolució de l'endeutament per habitant

Exercici	Deute total (M€)	Població (milers habitants)	Deute per habitant Catalunya (€)	Deute per habitant mitjana CA(€)
2008	20.825	7.364	2.827,95	1.578,50
2009	25.402	7.475	3.398,26	1.952,25
2010	34.697	7.512	4.617,03	2.577,22
2011	43.172	7.540	5.725,73	3.026,62
2012	51.386	7.571	6.787,21	3.937,41

Font: Banc d'Espanya i Institut Nacional d'Estadística.

En el gràfic següent es mostra l'evolució del deute per habitant i la comparació amb les dades registrades per la mitjana de les comunitats autònomes per al període 2008-2012.

Gràfic 7. Evolució del deute per habitant

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia.

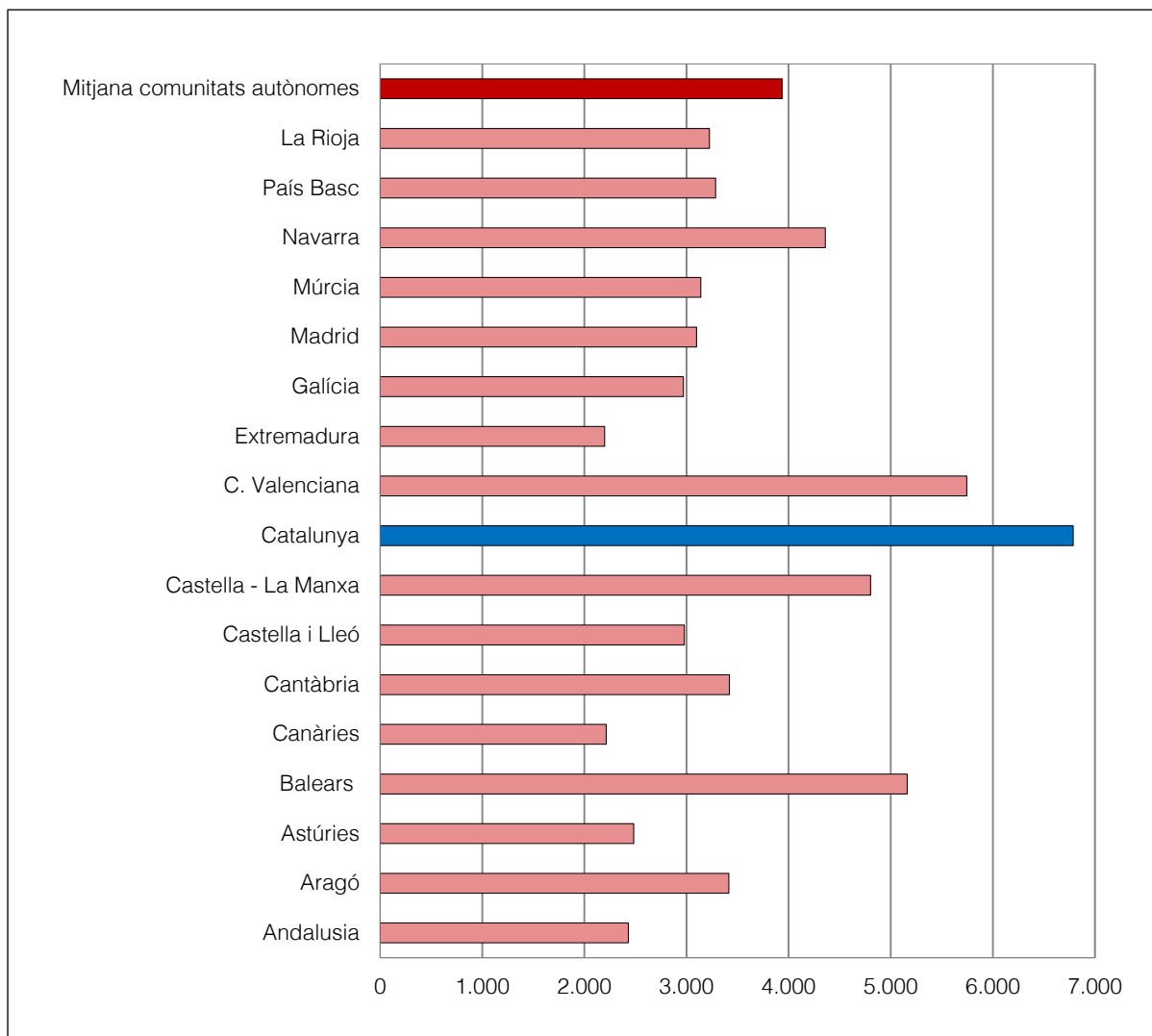
Com es pot observar, el deute per habitant a Catalunya ha estat més alt que la mitjana de les comunitats autònomes.

En l'exercici 2008 el deute mitjà per habitant era de 1.578,50 € mentre que a Catalunya era de 2.827,95 €, fet que suposava una diferència de 1.249,45 €, un 79,2% més.

Les dades per a 2012 mostren que la diferència ha augmentat, ja que mentre que el deute autonòmic mitjà era de 3.937,41 € a Catalunya se situava en 6.787,21 €, amb una diferència de 2.849,80 €, un 72,4% més.

A continuació es presenten els valors del deute total per habitant, per comunitats autònomes en l'exercici 2012.

Gràfic 8. Deute total de les comunitats autònomes per habitant. Exercici 2012

Imports en euros.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Banc d'Espanya i l'Institut Nacional d'Estadística.

8. INDICADOR DE DEUTE TOTAL SOBRE EL PRODUCTE INTERIOR BRUT

En aquest apartat s'analitza el deute en relació amb el PIB a preus de mercat i es compara amb el de la resta de comunitats autònomes. S'han utilitzat les dades de l'INE (obtingudes al març del 2014) i del Banc d'Espanya. Les dades sobre el PIB relatives als exercicis 2008 i 2009 són definitives, les del 2010 i 2011 són estimacions provisionals i les de l'exercici 2012 és un avenç estimació.

A continuació es mostra un quadre amb la ràtio del deute sobre el PIB per Catalunya per al període 2008-2012.

Quadre 28. Ràtio del deute sobre el PIB

Exercici	Deute total	PIB	Deute/PIB %
2008	20.825	200.805	10,4
2009	25.402	193.054	13,2
2010	34.697	194.165	17,9
2011	43.172	194.285	22,2
2012	51.386	192.535	26,7

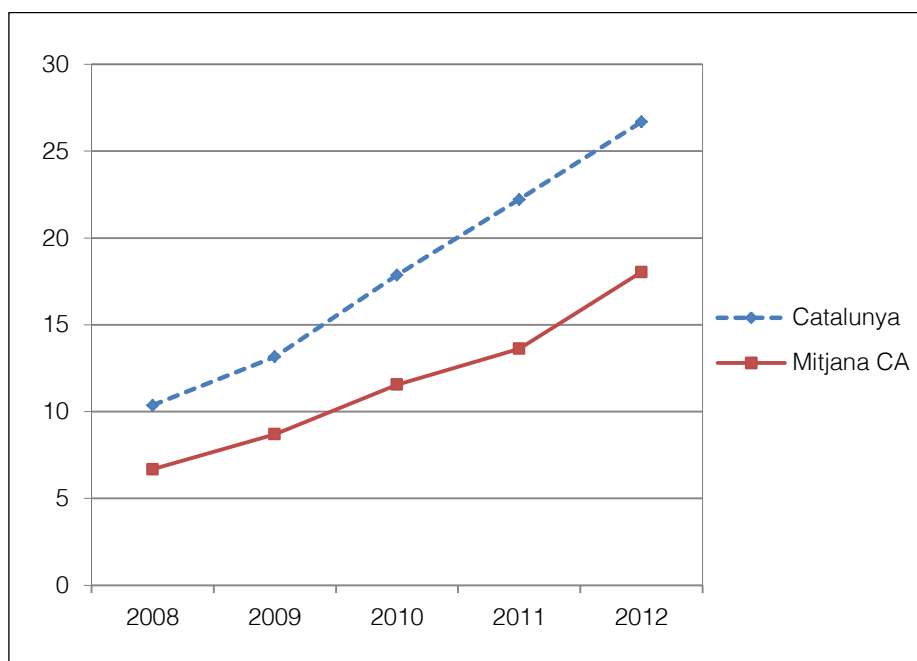
Imports en milions d'euros.

Font: Banc d'Espanya i Institut Nacional d'Estadística.

L'evolució de l'indicador reflecteix una certa estabilitat els primers anys i després comença a augmentar. Aquest increment no només està explicat per un increment del deute, sinó que també és a conseqüència de la disminució del PIB.

En el gràfic següent es mostra l'evolució registrada per la ràtio deute/PIB a Catalunya i es compara amb la mitjana de les comunitats autònomes.

Gràfic 9. Evolució de l'endeutament

Font: Elaboració pròpia.

En el gràfic anterior es pot observar com en els primers anys es mantenia una proporció similar entre Catalunya i la mitjana de les comunitats i com des de l'exercici 2010 la dife-

rència s'ha anat fent més gran. La diferència percentual en l'exercici 2012 entre les dues magnituds se situa en 8,7 punts percentuals.

En el quadre següent es mostren les dades del deute total i del PIB per a cadascuna de les comunitats autònomes, amb les dades de l'exercici 2012.

Quadre 29. Deute total i PIB per comunitat autònoma. Exercici 2012

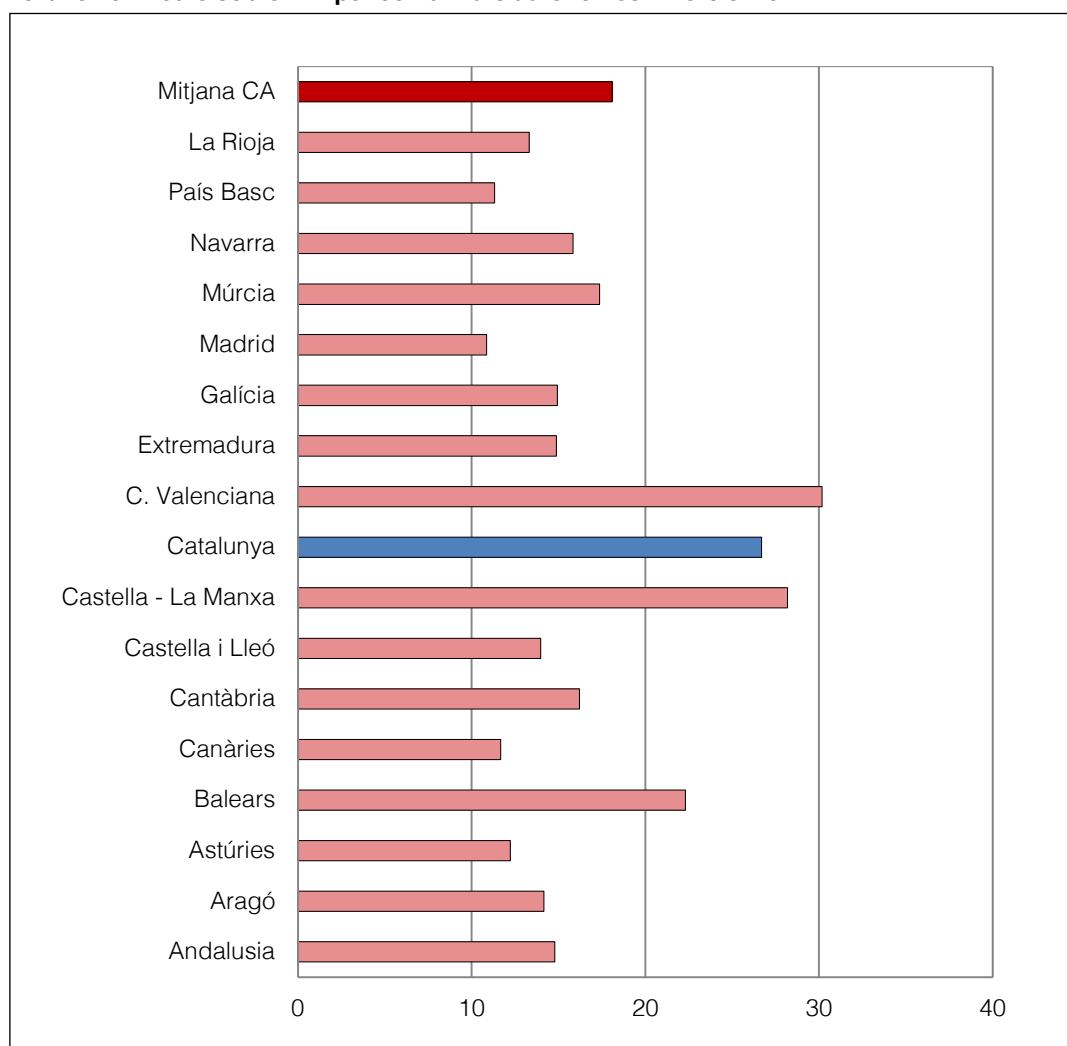
Comunitat autònoma	Deute total	PIB	Deute/PIB %
Andalusia	20.544	138.923	14,8
Aragó	4.606	32.543	14,2
Astúries	2.675	21.889	12,2
Balears	5.776	25.886	22,3
Canàries	4.687	40.161	11,7
Cantàbria	2.032	12.538	16,2
Castella i Lleó	7.586	54.291	14,0
Castella - La Manxa	10.190	36.143	28,2
Catalunya	51.386	192.535	26,7
Comunitat Valenciana	29.461	97.622	30,2
Extremadura	2.436	16.367	14,9
Galícia	8.261	55.308	14,9
Madrid	20.130	185.188	10,9
Múrcia	4.628	26.636	17,4
Navarra	2.812	17.764	15,8
País Basc	7.204	63.597	11,3
La Rioja	1.045	7.847	13,3
Total / mitjana comunitats autònomes	185.459	1.025.238	18,1

Imports en milions d'euros.

Font: Banc d'Espanya i Institut Nacional d'Estadística.

Com es pot observar, el fet que una comunitat tingui un nivell alt d'endeutament en termes absoluts no implica que tinguin una elevada ràtio d'endeutament sobre el PIB, ja que aquest indicador posa en relació l'endeutament amb un indicador econòmic que reflecteix la producció total de béns i serveis produïts en un període de temps.

Així, es pot observar que mentre Catalunya és la comunitat autònoma amb l'import més alt d'endeutament total en termes absoluts, en la ràtio deute/PIB ocupa la tercera posició, tal com es mostra en el quadre següent:

Gràfic 10. Deute sobre PIB per comunitats autònomes. Exercici 2012

Font: Elaboració pròpia.

9. CONCLUSIONS

Com a resultat del treball de la Sindicatura de Comptes es formulen les observacions següents:

1. El creixement en el saldo del deute en els últims exercicis ha estat especialment significatiu, amb una variació anual que supera el 20% i que al 2010 va arribar al 39%.
2. El 31 de desembre del 2012 la Generalitat de Catalunya tenia un total de 9.729 M€ en operacions vinculades a crèdit oficial o en operacions que faciliten liquiditat per part de l'Estat, que representaven el 27,1% de l'endeutament a llarg termini. Aquestes ope-

racions estan formalitzades a un cost superior al tipus d'interès mitjà de la resta del deute per a l'exercici 2012.

3. Les restriccions dels mercats per accedir al finançament a llarg termini va fer que en els exercicis 2011 i 2012, operacions que inicialment s'havien de formalitzar a llarg termini s'hagin formalitzat a curt termini. Això ha suposat que algunes operacions a curt termini es consideressin autoritzades per la part no disposada de les autoritzacions a llarg termini.

En l'exercici 2011 la Generalitat va superar el límit d'endeutament viu per operacions d'endeutament amb termini de reemborsament igual o inferior a un any.

4. A 31 de desembre del 2012, el 58,7% del deute era a tipus fix mentre que el 41,3% era a tipus variable; la vida mitjana de les operacions d'endeutament formalitzades a llarg termini era de 12,3 anys; en un termini de deu anys s'haurà d'amortitzar el 89,5% del total de deute pendent; i el tipus d'interès mitjà, sense incloure el deute a curt termini, era del 4,2%.
5. S'ha produït un important increment de l'indicador de la càrrega financera al llarg dels exercicis analitzats, passa del 5,4% el 2008 al 35% el 2012, distanciant-se considerablement de la mitjana del conjunt de les comunitats autònomes.
6. El 31 de desembre del 2012, Catalunya tenia un deute per habitant de 6.787,21 €, superior a la mitjana de les comunitats autònomes.
7. La ràtio deute/PIB de Catalunya va passar del 10,4% el 2008 al 26,7% en l'exercici 2012. La ràtio i la seva evolució, durant el període analitzat, sempre ha estat per sobre la mitjana de les comunitats autònomes.

10. TRÀMIT D'AL·LEGACIONS

A l'efecte del que preveu la normativa vigent, el projecte d'informe de fiscalització va ser tramès el 5 de novembre del 2014 al Departament d'Economia i Coneixement per tal que, si fos el cas, presentessin les al·legacions corresponents en el termini establert.

A continuació es transcriu l'escrit d'al·legacions presentat pel Departament el 17 de novembre del 2014. Els annexos enviats, juntament amb les al·legacions, no han estat reproduïts i estan disposats en l'arxiu de la Sindicatura de Comptes de Catalunya.

Generalitat
de Catalunya
El conseller d'Economia
i Coneixement

Il·ltre. Sr. Jaume Amat
Síndic major
Sindicatura de Comptes
Av. Litoral, 12-14
08005 Barcelona

Benvolgut síndic,

En resposta al vostre escrit sobre el projecte d'informe referent a l'Anàlisi de l'evolució de l'endeutament financer de la Generalitat de Catalunya, exercicis 2008-2012, amb el número de registre de sortida 09110/24, que va tenir entrada al Registre d'aquest Departament el passat 5 de novembre, us trameto, adjunt, l'informe del secretari general amb les al·legacions pertinents.

Així mateix, i en resposta a la vostra petició, també us fem arribar aquestes al·legacions per correu electrònic en fitxer de *word*.

Atentament,

Andreu Mas-Colell

Barcelona, 17 de novembre de 2014

Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Coneixement
Secretari general

Al·legacions a l'informe sobre l'Anàlisi de l'evolució de l'endeutament financer de la Generalitat 2008-2012, que ha elaborat la Sindicatura de Comptes:

1. Pàg. 8,^[4] Quadre 1, en l'evolució del deute de les entitats incloses al sector APSEC, caldria dir que en el període analitzat part de l'augment del deute s'ha produït per:

- Subrogació de deute d'empreses públiques, com es pot veure al quadre 7, a la pàgina 14^[4]
 - reclassificacions d'empreses amb deute elevats, com ara Edificis i Equipaments de Catalunya, ACA o FP Hospital de Sant Pau. S'adjunten quadres explicatius.
2. Pàg. 11,^[4] penúltim paràgraf. Diu que en 2011 un 17% del deute a curt termini no es pot considerar autoritzat per l'Estat:
- En realitat si estava autoritzat ja que es van utilitzar autoritzacions de deute a llarg però una part es va emetre a curt degut a les condicions de mercat. Part del deute a curt cal considerar-lo formalitzat en base a autoritzacions per emetre a llarg termini
 - El mateix es diu al quadre 15, pàgina 20: era deute autoritzat a emetre a llarg termini que les condicions de mercat van portar a emetre a curt
 - Aquest mateix tema s'esmenta a la conclusió 3.
3. Pàg. 22,^[4] apartat 3.4. Vida mitjana de l'endeutament. En aquest apartat calculen la vida mitjana de les operacions formalitzades sense tenir en compte que ja s'han produït amortitzacions i reduït la vida residual. Seria doncs la vida mitjana de l'endeutament formalitzat (12,3 anys) però no de l'endeutament viu, que seria inferior (5,49 anys). Això es recull també a la conclusió 4.
4. Pàgina 15:^[4] es diu que durant l'any 2012 no s'han fet emissions a través del programa EMTN i, en canvi, a la pàgina 21 es veu un increment dels valors EMTN (de 257 M€ a 625 M€). Durant l'any 2012 es van formalitzar emissions a curt termini a través de l'EMTN.
5. Pàgina 18:^[4] el total de préstecs ICO-vencimientos formalitzats va ser de 1.304 M€: 1.044 M€ a llarg termini i 260 a curt termini.

Albert Carreras
Secretari general

Barcelona, 17 de novembre de 2014

4. Els números de pàgina es refereixen al *projecte* d'informe. En l'edició de l'informe definitiu, la paginació pot haver variat lleugerament. (Nota de la Sindicatura)

11. COMENTARIS A LES AL·LEGACIONS

Les al·legacions formulades han estat analitzades i valorades per la Sindicatura de Comptes. Un cop revisades es fan els comentaris següents:

- L'al·legació número cinc, presentada pel Departament d'Economia i Coneixement, ha suposat que s'afegeixi un paràgraf nou en l'apartat 3.3.2 de l'informe, que amplia la informació inicial.
- Pel que fa a la resta d'al·legacions, no s'ha alterat el text de l'informe, per entendre que les al·legacions trameses són explicacions que confirmen la situació descrita en el projecte d'informe o perquè no es comparteixen els judicis que s'hi exposen

Sindicatura de Comptes de Catalunya
Av. Litoral, 12-14
08005 Barcelona
Tel. +34 93 270 11 61
Fax +34 93 270 15 70
sindicatura@sindicatura.cat
www.sindicatura.cat

Elaboració del document PDF: gener de 2015

Número de dipòsit legal de la versió enquadernada
d'aquest informe: DL B 794-2015